

Motion till riksdagen 2021/22:2109

av **Gudrun Brunegård (KD)**

Stöd pilotprojekt för fossilfri järnvägstrafik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta och vara delaktig i genomförandet av nödvändiga åtgärder för deelektrifiering av Stångådalsbanan och Tjustbanan, som pilotprojekt för att ta lärdom för liknande modeller i övriga Sverige, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i regleringsbrev till Trafikverket uppmana till aktiv samverkan med Region Östergötland och Region Kalmar län i planeringen för fossilfria transporter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Att ställa om till fossilfria transporter är en av vår tids stora utmaningar. Utbyggnad av kollektiva färdmedel spelar där en viktig roll. Järnvägstransporter av såväl människor och gods är som regel mycket miljövänliga.

Det finmaskiga järnvägsnätets regionala banor är ofta inte elektrifierade utan är beroende av dieseldrivna tåg. Kostnaderna för att elektrifiera dessa banor är mycket höga. Därför är den nya modellen med multimodala tåg, som går både på el, batteridrift och diesel, mycket lovande. I praktiken räcker det att elektrifiera vissa sträckor, för att tågets batterier ska laddas upp. I många fall skulle dieseldrift inte behövas mer än som reservlösning, om elnätet av någon anledning ligger nere.

Större delen av Kalmar län är för tågförbindelser mot Stockholm beroende av Stångådalsbanan och Tjustbanan, som ansluter till södra stambanan i Linköping. Båda dessa banor är oelektrifierade. I början av 1990-talet gjordes en upprustning av delar av Stångådalsbanan, men på andra delar finns behov av att byta räls, slipers och att svetsa skarvar, plankorsningsåtgärder och trädfällning utöver ERTMS.

Region Kalmar län, som har ett samarbetsavtal med Region Östergötland, har tagit fram en modell för deelektrifiering av Stångådalsbanan och Tjustbanan, för att

möjliggöra effektiv, miljömässig och säker trafik. Några mötesspår och ett triangelspår i Berga skulle ge fler möjliga tågmöten och skulle förkorta restiden och därmed öka attraktiviteten för att åka tåg istället för bil. Multimodala tågsätt för båda dessa banor till en kostnad på två miljarder kronor är redan beställda, för beräknad leverans 2024.

Den kalkyl man tagit fram bygger på en samfinansiering, där regionerna och Trafikverket förväntas ta hälften vardera av kostnaderna, utöver det som redan ingår i Trafikverkets underhållsplan. Med ovanstående strategiska insatser skulle notan landa på totalt 2,2 miljarder kronor, vilket måste betraktas som en mycket kostnadseffektiv investering för att uppnå målet om moderna och i stort sett helt fossilfria järnvägs-transporter för sydöstra Sverige. Helelektrifiering av motsvarande sträcka skulle kosta mångdubbelt mer.

Detta upplägg, med multimodala tåg och delfinansiering av kostnaderna för upprustning och delelektrifiering av regionala banor, skulle kunna fungera som modell för omställning till fossilfria järnvägar även i andra delar av landet.

Våren 2021 meddelade Trafikverket att man önskade undanta stora delar av Stångådalsbanan och Tjustbanan från riksintresse. Det har också figurerat dokument med olika scenarier för de aktuella banorna, däribland ett nollscenario, det vill säga nedläggning av stora delar av banan. Detta har skapat osäkerhet beträffande de långsiktiga förutsättningarna. Det skulle vara synnerligen olyckligt om staten drar tillbaka sin hand från denna livsnerv för Kalmar län, med tanke på att regionen, med grund i den strategiska betydelse man ser i att förbättra pendlingsmöjligheterna och för att komma ifrån fossilberoendet, redan har beställt bimodala tåg och där nu även flera kommuner lägger in stora summor av egna medel för förbättringar av tågbanorna.

Med hänvisning till ovanstående vore det önskvärt att riksdagen uppmanar regeringen att i regleringsbrev till Trafikverket påtala nödvändigheten i att aktivt samverka med regionerna i deras utvecklingsplaner och omställning till gröna transporter och ger detta tillkänna för regeringen.

Guðrun Brunegård (KD)